

Na osnovu članka 61. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09), člana 48. alineja 1) Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 59/07 i 59/09), u vezi sa člankom 1. i 3. Odluke o usvajanju dokumenata potrebnih za dalju implementaciju Bolonjskog procesa u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 13/08), članka 6. i članka 12. Statuta Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta ("Službeni glasnik BiH", br. 86/09), ravnatelj Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH uz saglasnost Upravnog odbora Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH datoj na 36. sjednici, održanoj 16.02.2017. godine, donio je

ODLUKU O KRITERIJIMA ZA AKREDITACIJU STUDIJSKIH PROGRAMA PRVOG I DRUGOG CIKLUSA STUDIJA U BOSNI I HERCEGOVINI

Članak 1.

(Predmet Odluke)

- (1) Ovom Odlukom utvrđuju se kriteriji za akreditaciju studijskih programa za I i II ciklus studija u Bosni i Hercegovini.
- (2) Kriteriji za akreditaciju studijskih programa za I i II ciklus studija u Bosni i Hercegovini su sastavni dio ove Odluke.

Članak 2.

(Primjena)

Kriteriji za akreditaciju studijskih programa za I i II ciklus studija primjenjuju se u postupcima akreditacije svih studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u Bosni i Hercegovini.

Članak 3.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine.

Broj: 05-33-1-152-1/17
Datum: 16.02.2017. godine

R A V N A T E L J
Prof. dr. Enver Halilović

**KRITERIJI ZA AKREDITACIJU STUDIJSKIH PROGRAMA
PRVOG I DRUGOG CIKLUSA STUDIJA
U BOSNI I HERCEGOVINI**

D) Kriteriji za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u Bosni i Hercegovini su:

1. Politika osiguranja kvalitete studijskih programa

- 1.1. Visokoškolska ustanova ima usvojenu i javno dostupnu politiku unutarnjeg osiguranja kvalitete studijskih programa kao dio njenog strateškog upravljanja.
- 1.2. Politika osiguranja kvalitete studijskih programa je usmjerena na promociju: istraživačkog rada, učenja i poučavanja, mobilnosti i internacionalizacije na studijskim programima, kao i sprečavanju plagijata radova nastavnika i završnih radova studenata na svim ciklusima studija.
- 1.3. Politika podržava razvoj kulture kvalitete u kojoj svi unutarnji sudionici doprinose kvaliteti studijskih programa, te definira način uključivanja vanjskih sudionika u tome.

2. Kreiranje i usvajanje studijskih programa

- 2.1. Visokoškolska ustanova ima uspostavljene procedure za kreiranje i usvajanje studijskih programa koje uključuju studente i sve zainteresirane strane.
- 2.2. Studijski programi su usklađeni sa znanstvenim i obrazovnim standardima i dostignućima određene znanstvene/umjetničke oblasti, zahtjevima srodnih znanstvenih oblasti u cilju sticanja multidisciplinarnih znanja, zahtjevima tržišta rada i međunarodnih reformskih procesa.
- 2.3. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su jasno definirani i podudarni sa sadržajem studijskih programa i razinom ciklusa studija i sukladne su sa strategijom ustanove. Ciljevi studijskog programa i ishodi učenja su uporedivi sa istim i/ili sličnim programima na visokoškolskim ustanovama u BiH i inostranstvu.
- 2.4. Ishodi učenja su utvrđeni i navedeni na svakoj razini studijskog programa, te su povezani sa standardima kvalifikacija, Kvalifikacijskim okvirom u BiH i Okvirom kvalifikacija Europskog prostora visokog obrazovanja (FQ-EHEA).
- 2.5. Nastavni plan i program sadrži minimalno: pregled obveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta (podijeljenu prema broju sedmica/nastavnih jedinica u sklopu jednog semestra), opterećenje studenta po predmetu, bodovnu vrijednost svakog predmeta iskazanu u skladu sa ECTS-om, načine provjere i vrednovanja kontinuiranog stjecanja znanja studenta, bodovnu ECTS vrijednost završnog rada na I i II ciklusa studija, ovisno o statusu ustanove, metode osiguranja kvalitete, listu obavezne i dopunske literature za svaki pojedini

predmet, obaveznu i specifičnu opremu za izvođenje programa/predmeta prema zahtjevima znanstvene/umjetničke oblasti:

- 2.6. Visokoškolska ustanova osigurava: interdisciplinarnost/multidisciplinarnost plana i programa, internacionalizaciju nastavnog plana i programa, interakciju sa profesionalnom praksom, realizaciju praktične nastave i aktivno sudjelovanje studenata u znanstvenom/umjetničkom istraživanju u okviru studijskog programa.

3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta

- 3.1. Akademsko osoblje koje izvodi nastavu je prethodno pripremljeno i motivirano za tu aktivnost, te u pripremi za tu aktivnost uzima u obzir rezultate anketa evaluacije kvaliteta učenja i poučavanja od strane studenata.
- 3.2. Akademsko osoblje motivira i uključuje studente na preuzimanje aktivne uloge u istraživačko, znanstveno-istaživačkom i znanstveno-obrazovnom procesu uz odgovarajuće usmjeravanje, konzultacije i podršku.
- 3.3. Studenti se ocjenjuju kroz javno dostupne procedure za pravedno, transparentno i dosljedno ocjenjivanje, kao i kroz različite oblike provjere znanja i vještina u skladu sa specifičnostima i postavljenim ciljevima studijskog programa.
- 3.4. Procedure ocjenjivanja reguliraju: organizaciju testova i ispita, kriterije i metode ocjenjivanja od strane ispitivača i povjerenstva, transparentnost ocjenjivanja i mogućnost žalbi studenata na ocjenjivanje.
- 3.5. Visokoškolska ustanova ima proceduru koja definira postupak izrade, strukturu i vrednovanje završnog rada studenata određenog ciklusa studija, kao i prava obveze studenta i mentora i uslove za mentorstvo.
- 3.6. Predstavnici studenata su uključeni u rad tijela visokoškolske ustanove čija je nadležnost upravljanje i donošenje određenih odluka o studijskim programima.
- 3.7. Visokoškolska ustanova ima uspostavljen mehanizam i procedure za podršku studentima za savjetovanje o budućem razvoju karijere.

4. Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje

- 4.1. Upis studenata na studijski program bilo kojeg ciklusa vrši se na osnovu zakonskih odrednica, jasnih i transparentnih kriterija koji uključuju provjere znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata i uspjeh u prethodnom školovanju, a sukladno analiziranim društvenim potrebama i obezbijeđenim resursima za izvedbu programa. Natječaj za upis se javno objavljuje na web stranici ustanove i u medijima.

- 4.2. Procedure za priznavanje visokoobrazovnih kvalifikacija, razdoblja studija i prethodnog učenja, a što podrazumjeva i priznavanje neformalnog i informalnog učenja su uspostavljene. Procedure za priznavanje su u skladu sa Lisabonskom konvencijom o priznavanju.
- 4.3. Diplomiranim studentima se dodjeljuje dokument koji pojašnjava stečenu kvalifikaciju, uključujući ostvarene ishode učenja, te kontekst, razinu, sadržaj i status studija koji su pohađali i uspješno završili.

5. Ljudski potencijali

- 5.1. Broj kompetentnog akademskog (nastavnici i saradnici) i neakademskog osoblja za kvalitetnu realizaciju studijskog programa je u skladu sa odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterije za licenciranje.
- 5.2. Visokoškolska ustanova ima definiranu politiku upravljanja ljudskim potencijalima sa jasnim i transparentnim kriterijima za zapošljavanje akademskog osoblja, zaduženjima, opterećenjem i odgovornostima, kriterijima za profesionalni razvoj, napredovanje i stručno usavršavanje akademskog osoblja i mehanizme za praćenje rada akademskog osoblja sa mjerama za unaprijeđenje.
- 5.3. Akademsko osoblje je posvećeno istraživačkom, odnosno znanstveno-istraživačkom i umjetničkom radu, posebice kroz međunarodne znanstveno-istraživačke projekte, te zajedničke aktivnosti mentora i studenta na iznalažanju grantova ili stipendija.
- 5.4. Administrativnom i pomoćnom osoblju je omogućeno usavršavanje kroz učešće na obukama, posebno u vezi informatičkih sistema i sistema upravljanja.

6. Resursi i finansiranje

- 6.1. Resursi za izvedbu studijskog programa, sukladni Preporukama Agencije o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH i odgovarajućim aktom nadležne obrazovne vlasti koja propisuje kriterije za licenciranje su dostatni i dostupni studentima.
- 6.2. Obavezna i specifična potrebna opremu za izvedbu studijskog programa/predmeta prema zahtjevima znanstvene oblasti/uže znanstvene oblasti je dostupna. Visokoškolska ustanova, osigurava obveznu i dopunsku literaturu za svaki pojedini predmet koja po sadržaju podržava realizaciju predmeta.
- 6.3. Visokoškolska ustanova čini dostupnim studentima i akademskom osoblju dovoljan broj kompjuterskih prostorija sa pristupom internetu i biblioteku s adekvatnom prostorijom za čitanje, pretraživačima i naučnim i drugim bazama podataka.

- 6.4. Visokoškolska ustanova prati realizaciju plana ulaganja u fizičke resurse i opremu za znanstveno-istraživački rad i nastavno-obrazovnu djelatnost.
- 6.5. Visokoškolska ustanova osigurava kroz ugovorne odnose sa drugim visokoškolskim ustanovama i istraživačkim centrima mogućnost korištenja njihovih resursa.

7. Upravljanje informacijama o studijskim programima

- 7.1. Sistem redovitog prikupljanja i obrade informacija o svim aspektima studijskih programa (o stopi uspješnosti studenata, napuštanju studija, zadovoljstvu studenata, zapošljivosti svršenih studenata i slično) je uspostavljen i koristi se za unaprijeđenje kvaliteta studijskih programa.
- 7.2. Visokoškolska ustanova redovito prikuplja i analizira podatke o broju i starosnoj strukturi akademskog osoblja, spolu, odnosu broja nastavnika i studenata, odnosu vlastitog i gostujućeg kadra, kao i podatke anketiranja osoblja od strane studenata.

8. Informiranje javnosti o studijskim programima

- 8.1. Visokoškolska ustanova objektivno i pravovremeno informira javnost ažuriranim informacijama o svim aspektima odobrenih (licenciranih) i/ili akreditiranih studijskih programa koje nudi sa posebnim osvrtom na definirane ciljeve studijskih programa i ishode učenja. Podaci o akademskim karijerama zaposlenog i angažovanog osoblja su javno objavljeni. Minimum 50% od ukupnih informacija je na engleskom jeziku.

9. Kontinuirano praćenje, periodična evaluacija i revizija studijskih programa

- 9.1. Procedure za periodičnu evaluaciju, unaprijeđenje i prestrukturiranje postojećih studijskih programa su uspostavljene. Procedure uključuju mišljenja studenata i drugih unutarnjih i vanjskih zainteresiranih strana.
- 9.2. Visokoškolska ustanova periodično evaluira nastavni plan i program, nastavni proces, stepen realizacije ishoda učenja i njihovu relevantnost za tržište rada putem anketiranja studenata, akademskog i administrativnog osoblja, te povratne informacije koristi za inoviranje i unaprijeđenja istog.
- 9.3. Visokoškolska ustanova prati i evaluira realizaciju: akcionog plana internacionalizacije, benefite od potpisanih Ugovora o međunarodnoj saradnji, procenat stranih studenata i profesora; broj i napredak svojih studenata na stručnom usavršavanju u inostranstvu; upošljavanje diplomiranih studenata i sl.
- 9.4. Kvalitet, savremenost i dostupnost resursa se evaluiraju putem anketiranja akademskog osoblja i studenata.

10. Mobilnost akademskog osoblja i studenata

- 10.1. Mobilnost akademskog osoblja i studenata na studijskom programu se promovira i unaprijeđuje putem zajedničkih prijava i učešća na projektima sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inozemstva.
- 10.2. Mehanizmi za ostvarivanje bilateralne i multilateralne razmjene studenata sa inozemnim visokoškolskim ustanovama kroz različite programe i mreže studentske razmjene uz priznavanje vremena, ocjena i ECTS bodova ostvarenih tokom razmjene su uspostavljeni.
- 10.3. Visokoškolska ustanova kadrovski i finansijski osnažuje kapacitete službi za međunarodnu saradnju i dvosmjernu mobilnost akademskog osoblja i studenata. Ova služba prati i evaluira mobilnost, te Senatu dostavlja godišnje Izvješće o mobilnosti akademskog osoblja i studenata sa prijedlogom mjera za unaprijeđenje.